

A) Bistveno vprašanje za osrednjo temo je definicija (zgodovinska, antropološka, sodna) samega pojma časti, razumljena predvsem v njeni etični konotaciji oz. v konotaciji vrednot, ki opredeljujejo identiteto določene skupnosti (v najširšem smislu besede) in posameznikov v njej. Te vrednote bi lahko imenovali univerzalne, sprejema jih namreč skupnost kot celota, in sicer kljub statusnim in razrednim razlikam. Običajno zadevajo specifičnost moškega in ženskega spola in kompleksnost njihovih interakcij. Kaj torej določa moško in žensko čast, kateri etični parametri so značilni za obnašanje obeh spolov, kateri elementi vzpostavljajo med njima določen odnos in kateri ustvarjajo kontekst, v katerem sta teoretično spojena v *unicum*, opremljen z etično pozitivnimi in čednostnimi simboli in vsebinami.

B) Čast si lastijo vsi družbeni sloji. Oblast pa se na kontroverznem področju časti oblikuje kot pravica. Montesquieu ni slučajno trdil, da so družbe, ki jih vodi monarh, podobne družbam, ki jih usmerjajo skrivnostni mehanizmi časti. Vzdušje implicitne sakralnosti, ki je prežemalo kraljevsko oblast, je vladarju zagotavljalo predpravo nesporne časti. Nič kaj drugače ni bilo s plemstvom, ki je zahtevalo tako pojmovanje časti, ki naj bi izhajalo neposredno iz njihovega statusa in privilegijev. Značilnosti, ki so določale predvsem pojem moške časti (kot na primer pogum, zahteva po prednosti, plemenitost po krvi in po imenu), so bile neločljive od pojmovanja statusa privilegiranega plemstva. Ti vidiki prihajajo najočitneje do izraza tam, kjer se je kontroverzna, a stalna povezava med monarhom in plemstvom izražala v enačenju med častjo in častnimi naslovi, ki jih je podeljeval vladar, kar je postalo posebej očitno od sedemnajstega stoletja dalje, ko se je začela prava tekma za častne naslove (pogosto brez vsakršne zveze z neposrednim izvajanjem politične moči).

C) Teme in vprašanja, ki bi jih načeli v prvih dveh točkah, bi, vsaj v njihovih glavnih smernicah, zelo težko ločili od očitno kontrastnih odnosov med državo in Cerkvijo oz. od številnih sporov, ki so se med srednjim in novim vekom vneli med cerkveno in posvetno oblastjo.

D) Govorica časti je predstavljala najpomembnejši izraz družbe, za katero sta bili dolgo značilna sodni pluralizem in izrazito nagnjenje k neformalnemu reševanju sporov. Razvoj upravnih in sodnih sistemov novih državnih tvorb pa je bolj kot k odpravljanju pripomogel k slabljenju teh značilnosti.

Z obdobjem kodifikacij je sodni pluralizem, razširjen v družbah, kjer sta ga ohranjala tradicija in identiteta, prevzel obliko *subkultur*, ki so kljub svoji nedvoumno podrejeni poziciji v določeni meri vendarle uspele vplivati na pisanje kodeksov. In tako je govornica časti začela svoj počasni in neustavljivi zaton, pri čemer se je postopoma omejevala na vse bolj obrobna območja. Mediji in urbanizacija so jo končno povsem izrinili. Njeni izrazi preživetja pa so v resnici zgolj medel odsev kulture, ki je stoletja dolgo igrala vlogo pravega neformalnega sodnega sistema, kar bo poleg navedenega v ospredju obravnave zgodovinarjev na tem srečanju.

Darko Darovec

1400-LETNICA KOPRSKE ŠKOFIJE IN OMEMBE SLOVANOV V ISTRI

Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije Koper in Zgodovinsko društvo za južno Primorsko načrtujeta za leto 2000 v soorganizaciji z Zgodovinskim inštitutom Milka Kosa ZRC SAZU iz Ljubljane, Filozofsko fakulteto v Pulju ter Accademio dei Concordi iz Roviga organizacijo mednarodne konference *1400-letnica koprške škofije in omembe Slovanov v Istri*. Čeprav ta obletnica sovpada z letošnjim letom, se bo prireditvev ujemale še z 2000-letnico Kristusovega rojstva in s tem začetka krščanske dobe ter 300-letnico izida knjige koprškega škofa Pavla Naldinija *Krajepis koprške škofije*, ki bo ob tej priložnosti izdana v prevodu v slovenskem jeziku.

Koprška škofija, po virih dokazano prvič ustanovljena leta 599, ko je bila oblikovana skupno z Novigrasko škofijo, je namreč v naslednjih stoletjih nedvomno igrala zelo pomembno vlogo na lokalnem prostoru. Istega leta, kot je bila ustanovljena koprška škofija, pa se v pismih tedanjega papeža Gregorja I. prvič omenjajo Slovani, ki da skupno z Obri vdirajo v Istro in jo puščajo.

Dva dogodka v istem letu v daljni preteklosti na tem območju pomenita silne spremembe. V določenem smislu je bil prav od teh dveh dogodkov odvisen nadaljnji etnični, religiozni in kulturni preobrat, ki mu gre iskati korenine v današnji civilizacijsko-kulturni podobi jugozahodnega dela slovenskega nacionalnega in etničnega ozemlja.

Prav zato bo na simpoziju v sodelovanju s kolegi iz Italije in Hrvaške podana celovita slika o družbenih odnosih znotraj koprške škofije, ki se odlikuje po svoji specifični zgodovini, ter o prisotnosti Slovanov, Slovencev in Hrvatov, ter Italijanov na tem območju skozi prizmo cerkveno-upravnih, verskih in kulturnih dogajanj. Napoveduje se predstavitev vrste posebnosti in novosti v preučevanjih, ki jih označuje prav ozemlje koprške škofije, saj je obsegalo praktično vse ozemlje Slovencev v Istri in segalo celo preko Dragonje na območji Savudrije in Kaštela. Predstavljene bodo značilnosti slovenske kolonizacije v Istro ter spori in sožitja z drugima prevladujočima etničnima skupnostma, Hrvati in Italijani. Razdelan bo tudi pravni značaj in pomen slovenskega življa v koprski škofiji v preteklosti vse do njene ukinitve oz. združitve s tržaško škofijo leta 1830.

Oblikovanju slovenske in hrvaške kulturne in verske dejavnosti bo posvečen poseben programski sklop. Ne gre pozabiti, da je bilo prav v koprski škofiji najmočnejše oporišče glagoljašev, kajti vsaj od srede 15. stoletja dalje

so imeli v Kopru svoj samostan, za časa koprskega škofa Pavla Naldinija pa celo semenišče, šolo, v kateri se niso učili glagolske, torej slovanske pisave in liturgične govornice le semeniščniki, temveč tudi laični ljudje. Prav Pavlu Naldiniju bo posvečen poseben programski sklop, saj je ta vrli koprski škof, iz Padove doma, poleg tega, da je ustanovil slovansko semenišče, tudi napisal še izjemno dragocen, obsežen in pomemben Krajepis koprške škofije (leta 1700), ki večplastno prikazuje tedanje življenje, navade in običaje, upravno-pravno ureditev, etnične, socialne in gospodarske razmere. Ker bo ob tej priliki izšel tudi prevod njegovega omenjenega dela, bo sama prireditev ob priložnostni razstavi koprskega Pokrajinskega muzeja, kjer se bo tudi odvijal dvodnevni simpozij, še toliko bolj svečana.

Poleg legendarnemu koprskemu škofu Nazariju pa bo posebna pozornost namenjena še enemu, Baldassarju Bonifaciu iz Roviga (koprski škof v drugi polovici 17. stoletja), ki je podobno kot Naldini zapisoval svoja popotovanja po Istri in jih oplemenitil s filozofsko-verskimi spisi, zbranimi v 17-ih še povsem neobjavljenih rokopisnih knjigah, ki jih hranijo v Akademiji v Rovigu (IT).

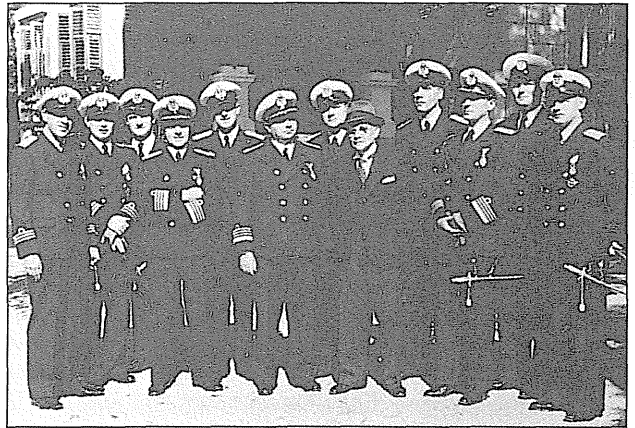
Ob tem pa kaže poudariti, da se bodo na to temo prvič srečali zgodovinarji iz Slovenije, Hrvaške in Italije ter razpravljali v duhu prijateljskega, vendar strokovnega in konstruktivnega čezmejnega sodelovanja, ob tako pomembnih zadevah, kot je zgodovinska, etnična in kulturna dediščina krajev, ki so v preteklosti nemalokrat povzročali napete odnose med različnimi skupnostmi. To daje, ob sicer že zgledno zastavljenem sodelovanju, zagotovilo za še uspešnejše nadaljnje delovanje ved in zlasti posameznikov, skupnosti in državnih entitet na tem za slovensko državo pomembnem koščku narodnega ozemlja.

Sergej A. Bubnov

ADMIRAL ALEKSANDER D. BUBNOV

Pomorski muzej "Sergej Mašera" Piran sistematično zbira, hrani in predstavlja pomorsko kulturno dediščino. Med drugim predstavlja tudi posameznike, ki so bili povezani z morjem in hrani njihovo zapuščino. V strokovni knjižnici Pomorskega muzeja tako lahko najdemo tudi pomembna pomorska dela kontraadmirala Aleksandra D. Bubnova, v fondu jugoslovanske kraljeve mornarice nekaj njegovih fotografij, v pomorskih enciklopedijah pa lahko prebiramo najosnovnejše biografske podatke o tem pomembnem pomorščaku in pedagogu. V letošnjem letu so bili vzpostavljeni stiki med Pomorskim muzejem in ing. Sergejem A. Bubnovom iz Ljubljane, sinom pok. admirala Bubnova. O svojem očetu je napisal biografijo, ki je objavljena v nadaljevanju.

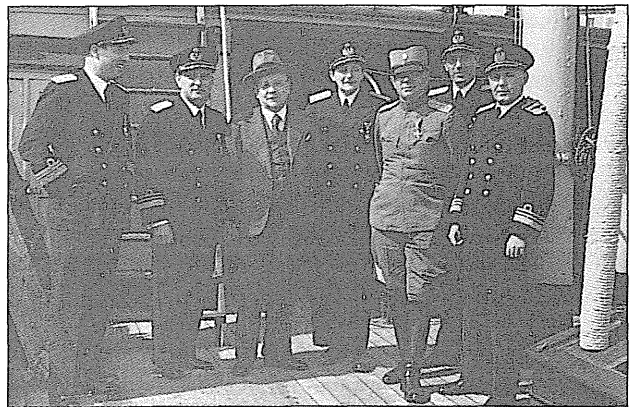
**Nadja Terčon
Bogdana Marinac**

Dubrovnik 1930. Kontraadmiral Bubnov (v civilni obleki) med predavatelji PVA Dubrovnik (arhiv Sergeja Bubnova, Ljubljana).

Biografija

Aleksander Dimitrijevič Bubnov se je rodil 29. maja 1883 v Varšavi, kjer je njegov oče Dimitrij služboval kot vojni gradbeni inženir pri fortifikaciji mesta. Leta 1903 je končal pomorsko akademijo v Sankt-Petersburgu. V letih 1903-1904 je na šolski ladji ruske mornarice kot mlad pomorski oficir objadral cel svet. Leta 1905 je kot oficir na križarki "Orel" sodeloval pri znani pomorski bitki ruske mornarice z Japonsko, kjer je bil težko ranjen.

Aleksander Bubnov in častniki PVA Dubrovnik (arhiv Sergeja Bubnova, Ljubljana).

Leta 1913 je končal višjo pomorsko akademijo, na kateri je potem ostal kot profesor. Doktoriral je iz vojno pomorskih znanosti. V času od 1907 do 1914 je služil na raznih vojnih ladjah na različnih dolžnostih, nazadnje leta 1914 kot prvi oficir na križarki "Diana" (sestrska križarka znamenite "Aurore"). Z izbruhom prve svetovne vojne je bil prestavljen v sestav generalnega štaba Ruske armade, na čelu katerega je bil car Nikolaj